

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełączyca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych od 2010 r. przeważone zostały strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption as well as the equipment of households with durable goods is a representative **household budget survey**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person household** is understood as an individual independently maintained, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person household** is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data obtained from the household budget survey since 2010 were weighted with the structure of households on the basis of Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments

(lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) osoby pracujące, do których zalicza się:
  - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
  - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
  - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu; a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby pobierające emeryturę lub rentę, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości — budyn-

for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
  - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, , commission contracts, verbal contracts, etc.),
  - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers) for whom the main source of maintenance is income from work in private farm in agriculture,
  - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
- 2) persons receiving retirement pension or other pension for whom the main source of maintenance is the retirement or other pension;
- 3) persons maintained from non-earned sources other than retirement or other pension for whom the main source of maintenance are: social security allowances or other social benefits (i.a. family allowances, supplements to family allowances, nursing allowances and benefits, social pension, permanent and temporary benefits and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental of real estate not connect-

ków, gruntów — niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);

- 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych — z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 161) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej — uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę — który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia (patrz dział „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 1 na str. 160), wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;

ed with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);

- 4) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.*

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid from income (from hired labour, from social benefits — from social security benefits and other social benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 161) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work — obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement — which includes: all income obtained from hired labour, including: wages and salaries (see the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 1 on page 160), payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sickness benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies in agriculture;*

- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
  - 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochód z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
  - 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych (m. in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych);
  - 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture), of which income from leasing real estate and income from practicing a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
  - 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends) and income from rental of real estate (net income i.e. revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);*
  - 5) *income from social benefits, which includes, i.a.: retirement pay and pensions, social security benefits and other social benefits (among others: unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits, family benefits, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions;*
  - 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałe użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, also using a debit or credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenie na życie w pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi”.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

Minimum egzystencji, uznawane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; alimony for private persons; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with modified and adopted since 2013 nomenclature of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item “Other goods and services”.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash with the use of cash or credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty — a household and thus all its members have been recognized as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) is below the adopted poverty line.

Relative poverty line is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the original OECD equivalence scale.

“Legal” poverty line is the amount, which according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2016 item 930), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a biological threat to life or psychophysical human development.

TABL. 1 (104). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2046	2186	2054	2062	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,23	2,97	2,84	2,76	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	1,13	1,17	1,11	1,09	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,96	0,90	0,89	1,09	<i>receiving social benefits ^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,81	0,75	0,77	0,74	<i>of which retirement pay and pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,08	0,85	0,78	0,52	<i>dependents</i>

^a W 2005 r. - pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.
^a In 2005 - receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (105). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	672,37	978,09	1226,74	1299,14	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji ..	637,80	928,38	1174,92	1244,78	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	257,20	444,18	568,11	601,65	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	68,56 ^b	89,53	108,93	89,33 ^c	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	41,87	62,53	85,18	88,10	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^d	251,54	314,28	391,56	445,03	<i>from social security benefits ^d</i>

^a Bez błędu względnego szacunków. ^{b-c} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^b - 22,35%, ^c - 20,61%.
^d W 2005 r. - ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a Without relative error of estimates. ^{b-c} Relative error of estimates more than 10% and is: ^b - 22,35%, ^c - 20,61%.
^d In 2005 - from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (106). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	635,71	833,03	971,28	1029,45	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	601,14	783,32	919,45	975,10	of which consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	179,51	220,10	247,16	264,33	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	16,25	20,24	21,82	21,26	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	36,20	46,94	54,15	59,95	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	112,89	150,96	163,23	165,30	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31,86 ^c	44,82	54,96	64,05	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	35,47	38,03	54,97	56,85	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	25,27	32,65	33,54	of which pharmaceuticals
transport	62,11	84,36	102,03	102,54	transport
łączość ^d	30,85	38,29	47,74	49,50	communication ^d
rekreacja i kultura ^e	37,10	57,90	60,13	65,77	recreation and culture ^e
edukacja ^f	6,40 ^g	8,78	8,97	9,62	education ^f
restauracje i hotele	8,32	17,24	37,53	41,75	restaurants and hotels
pozostałe towary i usługi	36,84	46,07	57,26	64,93	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	x	23,68	27,38	30,36	of which personal hygiene

^a Bez błędu względnego szacunków. ^b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^{c, g} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^c – 11,83%, ^g – 11,22%. ^d Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. ^e Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. ^f Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a Without relative error of estimates. ^b Including pocket money not considered in items by types of expenditure. ^{c, g} Relative error of estimates more than 10% and is: ^c – 11,83%, ^g – 11,22%. ^d Since 2013 including expenditures for Internet services. ^e Since 2013 excluding expenditures for Internet services. ^f Including pre-school education.

TABL. 4 (107). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg....	9,06	7,47	6,57	6,62	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	6,05	4,80	3,96	3,88	of which bread ^b
Mięso ^c w kg.....	5,54	5,49	5,37	5,60	Meat ^c in kg
w tym:					of which:
mięso surowe.....	x	x	3,13	3,28	raw meat
w tym drób.....	x	x	1,37	1,50	of which poultry
wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	x	2,29	2,03	2,10	processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg.....	0,40	0,39	0,27	0,29	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^g w l.....	5,04	3,81	3,72	3,79	Milk ^g in l
Jogurty w kg.....	x	0,58	0,44	0,45	Yoghurt in kg
Sery ^h w kg.....	0,81	0,82	0,78	0,83	Cheese ^h in kg
Jaja w szt.	15,61	13,98	13,36	13,67	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze ⁱ w kg.....	1,59	1,35	1,12	1,15	Oils and fats ⁱ in kg
w tym masło.....	x	0,14	0,17	0,19	of which butter
Owoce ^k w kg.....	3,62	3,23	3,59	3,81	Fruit ^k in kg
Warzywa w kg.....	13,01	10,71	9,84	10,19	Vegetables in kg
w tym ziemniaki.....	x	4,90	4,22	4,11	of which potatoes
Cukier w kg.....	1,65	1,50	1,23	1,36	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg.....	x	0,25	0,23	0,23	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l.....	x	3,33	4,62	5,01	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l.....	x	0,69	0,71	0,71	Fruit and vegetable juices in l

a-e, h-i Od 2013 r.: *a* – bez mąki ziemniaczanej, *b* – bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego, *c* – łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”), *d* – bez przetworów podrobowych, *e* – bez konserw rybnych, *h* – bez serków słodkich, *i* – bez boczku surowego. *f* Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. *g* Bez zagęszczonego i w proszku. *k* Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a-e, h-i Since 2013: *a* – excluding potato flour, *b* – excluding crisp bread, toasted bread and confectionery, *c* – including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”), *d* – excluding offal preparations, *e* – excluding canned fish, *h* – excluding sweet cottage cheese, *i* – excluding raw bacon. *f* Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. *g* Excluding condensed and powdered milk. *k* Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (108). GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA ^a
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	97,0	98,4	99,1	99,3	Refrigerator, fridge-freezer
Zamrażarka.....	38,9	37,6	29,8	29,4	Freezer
Automat pralniczy.....	63,5	80,7	91,7	91,5	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń.....	2,0	6,8	18,7	21,4	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa.....	25,1	46,4	53,0	54,1	Microwave oven

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 5 (108). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Samochód osobowy	50,4	58,9	66,4	67,9	Passenger car
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	x	x	79,3	77,1	Equipment for the reception, recording and reproduction of sound ^b
Odbiornik telewizyjny	97,8	98,2	97,2	97,6	Television
Odtwarzacz DVD	x	44,3	30,2	25,1	DVD player
Telefon komórkowy	62,4	85,8	92,8	93,1	Mobile phone
w tym smartfon	x	x	42,5	51,4	of which smartphone
Zestaw kina domowego	x	10,1	8,1	7,8	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	31,7	56,9	57,7	53,9	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	39,6	45,6	42,1	Digital camera
Komputer osobisty	33,4	59,5	70,5	71,7	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	16,4	50,3	68,4	69,5	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	65,0	66,3	of which broadband access
Drukarka	x	36,2	36,8	33,2	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	25,9	24,8	of which multifunction printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. ^b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. ^b Includes: radio, cassette player, CD player or cassette player with CD player, stereo.

TABL. 6 (109). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach domowych – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	20,7	27,3	19,2	18,5	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	20,4	11,8	14,9	17,2	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	14,2	9,4	8,6	7,8	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 178.

^a See general notes, item 7 on page 178.